

UPOZNAVANJE RIBA KARLOVAČKIH VODA

U našem listu je već bilo govora o upoznavanju riba i o akcijama među ribolovcima i građanima u tom cilju. Dužnost nam je da ovdje iznesemo jedan primjer, koji služi za uzor.

U Karlovcu djeluje Ribolovno društvo i Ribarska zadruga. Nekada su ove obje organizacije bile ujedinjene, a sada su odvojene na udičare i ribare

od zanata. Međutim i sada se njihove radne prostorije nalaze zajedno i tu se stalno okuplja veći broj karlovačkih ribara. U tim prostorijama smo primjetili na zidu veliku preglednu kartu ribolovnih voda karlovačke okolice. Na karti su na prikladan način označene ribe i njihovo rasprostranjenje u tim vodama. Kartu je osnovao i uredio Ilija Njegovan, kome za to pripada priznanje i prvenstvo korisne i kulturne inicijative.

Z. T.

Iz inozemne literature:

Haempel O.:

NOVI REZULTATI ISTRAŽIVANJA O BOGINJAMA CIPRINIDA

(Neue Untersuchungsergebnisse über die Pockenkrankheit der Cypriniden), Öster. Fischerei 3 (7) 1950.

Haempel je već u svojim publikacijama u god. 1925. i 1929. iznio mišljenje, da bi boginje šarana mogle biti u vezi s avitaminozom i nedostatkom kalcija u ribljem organizmu. U pokusima opisanim u ovoj radnji kušao je autor točnije istražiti da li nedostatak kalcija odnosno njegova nedovoljna asimilacija ima primarni utjecaj na nastanak ove bolesti. U tu je svrhu liječio bolesne šarane hormonom žlijezde paratireoideje i s kalcijem. Ovom se hormonu naime pripisuje naročita uloga kod izmjene kalcija u organizmu. Oba preparata aplicirana su u trbušnu šupljinu. Svi liječeni šarani su ozdravili za nekoliko tjedana, dok su bolesni kontrolni šarani uginuli tokom ovoga razdoblja.

Potaknut rezultatima R. Demolla, koji je gutbitke radi uzgoja u srodstvu kod miševa uspio suzbiti aplikacijom arsena, pokušava i Haempel liječiti bolesne šarane arsenovim preparatima sa ciljem da dozna, da li uzgoj u srodstvu utječe na nastanak ove bolesti. U nekoliko pokusa liječio je bolesne šarane s arsenovim preparatom Aricyl, i u jednom je dijelu pokusa polučio pozitivne rezultate.

Na osnovu dobivenih rezultata autor zaključuje, da su boginje šarana vjerojatno degenerativna pojava, uzrokovana uzgojem u srodstvu, koja može biti pogoršana raznim nepovoljnim uvjetima sredine u kojoj riba živi (kisela voda, muljevito dno, hrana oskudna u vitaminima i vapnu, napad parazita, kožne ozljede).

I. T.

Probst E.:

PRILOG BOGINJAMA ŠARANA

(Ein Beitrag zur Pockenerkrankung des Karpfens). Allg. Fischerei-Ztg. 76 (23) 1951.

U Hoferovom institutu u Wielenbachu kraj Münchena vrše se proučavanja nekih pitanja u vezi s boginjama šarana. Jednim veoma kritički provedenim pokusom moglo se utvrditi, da je bolest vjerojatno uzrokovana nekim specifičkim uzročnikom koji napada ribe već u ranoj dobi. Ovo

stanovište autora je u skladu sa mišljenjem S. Roegnerove, koja smatra da bi prvenstveni uzročnik bolesti mogao biti virus. Prema tome se pojava boginja ne bi mogla pripisivati samo raznim faktorima okoline, uključivši tu i prehranu riba, iako ovi faktori kod nastanka i razvoja bolesti mogu imati izvjestan utjecaj. Čini se da kod toga genetski faktori imaju tek podređeno značenje.

Bolest se je u naročito velikom opsegu razvila na šaranima koji su potjecali od mužjaka jako napadnutog boginjama. Ta činjenica navodi na pomisao, da je bolest na potomstvo prenešena spermom.

U jednoj skupini šarana koji su potjecali od istih roditelja, a u kojoj su se nalazili ljuskaši i veleljuskaši, nisu se mogle u pogledu boginja opaziti neke spomena vrijedne razlike između obih ovih tipova.

I. T.

Roegner-Aust Sofija i F. Schleich:

K ETIOLOGIJI NEKIH RIBLJIH BOLESTI
(Zur Ätiologie einiger Fischkrankheiten), Zeitsch. f. Naturforschung 6 b (8) 448—451, 1951.

U ovome radu autori istražuju uzroke boginja šarana i zarazne vodene bolesti šarana. (Dio ovoga članka o zaraznoj vodenoj bolesti referiran je u Slatkovodnom ribarstvu Jugoslavije polovinom 1952, pa će ovdje biti opisan samo dio o boginjama šarana).

Etiologija boginja šarana (bujanje epitela kože) nije potpuno objašnjena sve do najnovijeg vremena. Iako su neki autori već pred nekoliko decenija izrazili sumnju da je to zarazna bolest, ipak je uglavnom do sada vladalo mišljenje, da je ova bolest nezarazne naravi. U ovome radu su autori pomoću elektronskog mikroskopa istraživali promijenjene dijelove boginjave kože, koji su bili bojadisani na naročiti način. Oni su utvrdili u koži specifične uključke, u kojima su se nalazila sitna zrnca, koja smatraju elementarnim tjelešcima virusa boginja. Prema dosadašnjim mjerenjima ova elementarna tjelešca velika su 100—300 m/mikrona, te po veličini odgovaraju virusu životinjskih boginja. Na temelju toga nalaza imale bi se boginje šarana smatrati specifičkom zaraznom bolešću uzrokovanom virusom. Autori će u daljnjim pokusima nastojati potanje objasniti pitanje infekcioznosti ove bolesti.

I. T.

Brunner G.:

KALIJEV PERMANGANAT KAO SREDSTVO PROTIV ŠARANSKE UŠI

(*Argulus foliaceus* L.) [Kaliumpermanganat als Bekämpfungsmittel gegen die Karpfenlaus (*Argulus foliaceus*)], Allg. Fischerei Zeitung 75 (20) 1950. (Preštampano iz Veterinarstva VI (2) 128, 1952).

Da očistimo ribe od šaranskih ušiju, dobro je ribe okupati u vodenoj otopini kalijeva permanganata, i to: u 0,01% otopini 5—10 minuta, u 0,05% otop. 1—2 minute, a u 0,1% otop. 0,5—1 minutu. Na rezultat ovih kupelji utječe temperatura vode. Kod temperature vode ispod 10°C možemo upotrebiti samo kupelji s koncentracijom od 0,01%, kod 10—12°C možemo uzeti 0,01 i 0,05% otopinu, a tek kod temperature vode iznad 12°C kupelj s 0,1% kalijeva permanganata. Najbolje djeluje kupelj u konc. od 0,01% kroz 5—10 minuta. Ribe kupamo u velikim drvenim kacamama, a stajljamo ih u kace u posebnim mrežama. Bolje je upotrebiti za kupelj vodovodnu ili zdenčanu vodu nego vodu iz ribnjaka, jer u ovoj ima i organskih tvari. Temperatura kupelji neka ne bude niža od temperature vode u ribnjaku. Kalijev permanganat djeluje štetno na dišni aparat račića, pa ovi ugibaju. Prilikom tih kupelji ugibaju i neki prazivi na koži kao *Chilodonella*, *Cyclochaeta*, a ve-

ćinom i *Costia*, ali pijavica *Siscicola geometra* ne ugiba.

I. T.

Senk O.:

BASANISTES HUCHONIS (SCHRANK) NA MLADICAMA, NAŠIH VODA

God. Biol. inst. u Sarajevu 4, (1), 51—58, 1951.

U sluzavim nakupinama ispod škržnog poklopca mladica (*Hucho hucho* L.) ulovljenih u rijeci Drini s pritokom Limom i u rijeci Bosni s pritocima Željznicom i Zujevinom utvrđen je račić *Basanistes huchonis* (Schrank) (red Copepoda, familija Lernaeopodida). Veličina ovog parazita iznosi 5—12 mm. U radnji je podrobno opisana njegova građa. Parazit se sisaljkom pričvrsti za tkivo mladice, koje je oko toga mjesta upaljeno. Sve ulovljene ribe bile su napadnute ovim parazitom (pretražene su 52 ribe). Autor nije mogao utvrditi da li ovaj parazit mladicama nanosi kakove veće štete. Osim upale na napadnutim mjestima nisu na mladicama opažene nikakove promjene. Na temelju opažanja ribolovaca smatra se vjerojatnim da se mladice od ovih parazita nastoje osloboditi na taj način, da se postavje u smjeru jake struje vode koja im tako prodire izravno pod škržne poklopce (pranje škrge).

I. T.

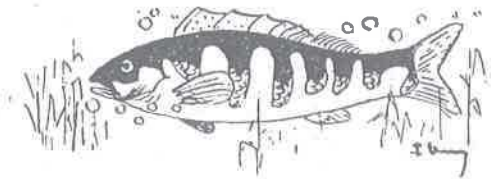
Razne vijesti

RETKA LOVINA NA DOJRANSKOM JEZERU

Pored ostalih vrsta riba, mahom ciprinida u Dojranskom Jezeru je zastupljen i som. Ova se riba ranijih godina lovila u priličnim količinama, dok je posljednjih godina ulov opao na svega nekoliko stotina kilograma godišnje.

15. juna ove godine profesionalni ribar Mito Deliev ulovio je ostvima jednog soma od 48 kg. Ovaj proslavljeni »sapkandžija« (onaj koji lovi ostvima) primetio ga je još prethodnog dana, no radi mutnoće i uzburkanosti vode nije smeo da ga »gađa«. On je znao, da je to mužjak, koji posle mrestenja čuva gnezdo, gde je ženka odložila mrest i da će ga tu i sutradan naći. Sledećeg dana u jutarnjim časovima, kad je voda bila mirna, našao ga je na istom mestu. Sa nekoliko snažnih udara ostvima, lovci (otac i sin) su uspeli izvući polumrtvog soma u čamac. Da je to bio stvarno mužjak, koji je čuvao gnezdo potvrđuje činjenica, što mu je ogromni želudac bio potpuno prazan.

Obzirom na činjenicu, da je ulov u poslednje vreme opao na minimum, mišljenja sam, da bi u cilju obnove populacije ove najkvalitetnije ribe na

Dojranskom Jezeru bilo potrebno, da se zabrani lov na somove za nekoliko godina, a uopšte da se zabrani upotreba ostvi za njihov lov.

M. S.

AKCIJA KOJA SPAŠAVA GODIŠNJE NA VAGONE PASTRVA

Već decenijama u rijeci Trebišnjici svake godine u ljetne dane kada voda u donjem toku naglo opada i presuši, propada na vagone pastreve — »amerikanke«. Uzrok su kamene brane koje postoje preko 200 godina. Tih brana ima 10—12. U ljetne dane, kada vode naglo nestaje, riba teži da se povuče uzvodno, ali nizak vodostaj i visoke brane im taj put ometaju a pribrežni seljaci, najčešće mlinari iskorištavaju male prolaze na branama kao »vršišta«, postavljajući velike vrške. Oni znaju za jednu noć, pregledavajući dva do tri puta vrške, da uhvate do 200 kg pastreve.

Akcija za rušenje ovih brana se priprema već decenijama, velika smetnja za izvršenje ovoga zadatka su bili vlasnici mlinova, kojima su brane služile za navraćanje vode na mlin a u prvom redu